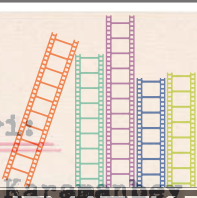

TURAN TANYER
ARSLINDAN

Çetin Karamanbey'in filmleri:

- 1948 SİLİK ÇEHRELER - Y.: Karamanbey - S.: G.y.:
O.: Şuğrahan Özer, Aliye Rona,
Yap.e.: Halk Film, SB.
- 1949 YALAN - Y.: Karamanbey - S.: - G.y.:
O.:
Yap.e.: *Melodram.*
- 1950 ÇETE - Y.: Karamanbey - E.: Refik Halit Karay - S.:
G.y.: - O.: Neriman Köksal, İhsan Evrim,
Yap.e.:
- 1952 MEMİŞ İLE İBİŞ ANAFORCULAR KRALI - Y.: Karamanbey - S.:
- G.y.: O.:
Yap.e.:
- 1953 BİR KIZ BÖYLE DÜŞTÜ - Y. ve S.: Karamanbey - E.: Oğuz Özdeş -
G.y.: Turgut Ören - O.: Nevin Aypar, Bülent Ufuk, Osman Alyanak,
Oğuz Özdeş, Muazzez Arçay, Leylâ Nil, Vedat Karaokçu, Ziya
Keskiner, Selahattin Yazgan, İhsan Aşkın, Güler Alyanak -
Yap.e.: Yılmaz Film ve And Film, SB. *Melodram.*
- İSTANBUL CANAVARI - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.: Turgut Ören -
O.: Muzaffer Tema, Köksal, Nazım İnan, Ayten Çankaya, Karaokçu,
Kadir Savun, Temel Karamahmut, Alyanak, Osman Zit, Özdemir,
Feridun Çölgeçen - Yap.e.: Aslan Film, SB.
- 1954 İKİ ATEŞ ARASINDA - Y.: Karamanbey - S.: -
G.y.: - O.: Nazım İnan,
Yap.e.: *2. Lâhze Film.*
- 1955 ŞEYH AHMET'İN GÜZDESİ - Y.: Çetin Karamanbey - S.:
G.y.: - O.:
Yap.e.: *George Melford'un "The Sheik" filminden.*
- 1956 FAKİR KIZIN KISMETİ - Y.: Karamanbey - S.: Karamanbey, Türkân Duru -
G.y.: O.: Yılmaz Duru,
Yap.e.:
- 1959 ECELİNE SUSAMIŞLAR - Y. ve S.: Karamanbey. - G.y.: Kemal Akkavuk -
O.: Kadir Savun, Fatma Girik, Adil Güldürücü, Oktar Durukan,
Ömer Hayyam, Nilgün Peri, Suzan Avcı - Yap.e.: Merel Film, SB.
- 1957 1959 LEKE - Y.: Karamanbey - S.: - G.y.:
O.: Fatma Girik,
Yap.e.: Aslan Film, SB.
- TELLİ KURŞUN - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.:
O.: Fatma Girik, Oktar Durukan, Kadir Savun, Hayati Hamzaoğlu,
Adil Güldürücü - Yap.e.: Aslan Film, SB.
- 1960 ALİİİ! - Y.: Karamanbey - S.: - G.y.:
O.: Fatma Girik, Baki Tamer, Ahmet Tarık Tekçe, Gönül Bayhan,
Kadir Savun - Yap.e.: Site Film, SB.
- GONCA GÜL - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.:
O.: Baki Tamer, Gonca Gül, Önder Demir, Üftade Kimi, Adil Güldürücü,
Niyazi Er, Kadir Savun, Ahmet Tarık Tekçe - Yap.e.: Aslan Film, SB.

- 1961 HARMANDALI EFEM GELİYOR - Y.: Karamanbey - S.: Karamanbey - G.y.: Mengü Yeğim - O.: Önder Sener, Erel Taş, Kadir Savun, Avni Dilligil, Oktar Durukan, Şahin Kaner, Hüseyin Baradan, Hasan Ceylan, Sunay Sina, Sinematek TV, Özcan Tekgül - Yap.e.: Aslan Film, SB.
- 1962 HARMANDALI'NIN İNTİKAMI -
- 1966 KOCA YUSUF - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.: Feridun Kete - O.: Fatma Girik, Özdemir Aydın, Necdet M. Ayral, Feridun Çölgeçen - Yap.e.: Yavuz Film, SB.
- 1967 ZEHİRLİ DUDAKLAR - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.: Mike Rafaelyan - O.: Tamer Yiğit, Zennube, Esen Püsküllü, Tunç Oral, Reha Yurdakul. Yap.e.: Uzun Film, SB.
- 1968 İÇLİ KIZ FUNDA - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.: Fethi Mürenler - O.: Fikret Hakan, Ayten Gökçer, Cenk Er, Hüseyin Kemal Gürmen, Zafar Önen, Dursune Şirin, Nejat Gürçen, Funda Gürçen, İnce Opel. Yap.e.: Gür Film, SB.
- TURANOĞLU - Y. ve S.: Karamanbey - G.y.: Fethi Mürenler - O.: Tamer Yiğit, Oya Peri, Yıldırım Gencer, Birsan Ayda, Cenk Er - Yap.e.: Uğraş Film, SB.
- GURBET EL - Y.: Karamanbey - S.: Yahya Benekay - G.y.: Özdemir Öğüt - O.: Nuri Sesigüzel, Selma Güneri, Tijen Par, Sadiye Arcıman, Muallâ Kavur, Ufuk Ünlü, Ali Şen, Hüseyin Kutman, Sami Hazinse - Yap.e.: Dede Film, SB.
- 1969 ANA YÜREĞİ - Y.: Karamanbey - S.: Yahya Benekay - G.y.: Özdemir Öğüt - O.: Müzeyyen Senar, Uğur Güçlü, Hülya Darcan, Muzaffer Tema, Şaziye Moral, Sadıye Arcıman, Diclehan Baban, Ali Şen - Yap.e.: Dede Film, SB.
- KAFKAS ŞAHİNLERİ - Y.: Karamanbey - S.: G.y.: - O.: Engin Çağlar, Zühal Aktan, Tufan Giray, Yap.e.:

VATAN, 23/10/1953,
sh.4.

Burhan ARPAD

SİNEMATEK TV CANAVARI

Senaryo ve Reji: Çetin Karamanbey, Operatör: Turgut Ören, Prodüksiyon: Arslan Film, Oynayanlar: Muzaffer Tema, Nâzım İnan, Neriman Köksal, Ayten Çazkaya, Vedat Karaokçu, Temel Karamahmut, Osman Zıt, Osman Alyanak, Kadir Savun.

«İstanbul Canavarı» rolünde
Nâzım İnan

İstanbulda çalışan eroin şebekeleri ile zabitanın mücadelesini ve sonunda Adaletin tecellisini belleten «İstanbul Canavarı» filminin rejisörü Çetin Karamanbey'in yer yer başarılı buluşlarına, Operatör Turgut Ören'in kamerayı birer gangster filminin heyecan ve takip atmosferini verecek şekilde çok iyi kullanmasına, artistlerden mühim bir kısmının bu tempoyu aksatmadan oynamalarına rağmen affedilmez bir kusuru var. Geçen yılın Türk film mamulâtı arasında büyük alâka toplayan ve ticarî tâbirle iyi iş yapan «Kanun Namına» filmini, ilk takdim sahnelerinden son bitiş şekline kadar, teferriata ait ufak tefek farklarla maalesef taklit etmiş olmasını hoş görmeğe imkân yok.

«Kanun Namına», «Ben Nâzım usta, diye hayat hikâyesini anlatarak başlar» ve bu takdim sözlerinin altında vak'ayı nakleden sahneler ve İstanbul manzaraları geçer.

«İstanbul Canavarı» nda da «Ben rejisör Çetin Karamanbey, bu filmi ben yaptım, vakaları hayattan aldım» diye başlıyor ve rejisörün sesi hâdiseyi takdim ettiği sırada heyecanlı fotoğraflar ve İstanbul manzaraları birbirini takip ediyor. Gerçi «Kanun Namına» nın da şu veya bu Amerikan rejisöründen mühlhem olduğu söylenebilir, ama buna rağmen bu sahada ilk başarılı taklit idi. Hem İstanbulun havasını, kah-

ramanlarının bazı beşerî taraflarını az çok da olsa verebilmişti. «İstanbul Canavarı» nda da İstanbul manzaraları, heyecanlı takipler var ve Turgut Ören'in çok iyi kullandığı kamera, bunları başarı ile tesbit ediyor ama, İstanbulun büyük şehir havasını «Kanun Namına» dan çok daha az başarılı verebiliyor, vak'anın ve kahramanların beşerî taraflarını ise maalesef hiç bulamıyoruz. Bu da taklidi taklide kalkışan rejisörün büyük hatası. Çetin Karaman'in bu filmdeki bence en büyük başarısı, fon müziğini büyük bir ustalıklı kullanmış olmasıdır. «İstanbul Canavarı» olarak seyrettığımız Nâzım İnan, boy pos ve çehre itibarıyla belki de iyi bir tip, fakat ne çare ki oyun tarzı canlandırdığı kahramanın şahsiyetini, sona doğru tek tük sahneler hariç, kâtiyen veremiyor. Buna mukabil Çamur Şevket rolünde Kadir Savun isimli genç, bir Çamur Şevket şahsiyetini büyük bir rahatlık ile karşımıza çıkarabiliyor. Muzaffer Tema da, umumiyetle iyi oyunlarından birinde. Eserin senaryosu çeşitli mantıksızlıklarla hem de zaman zaman seyirciyi müdahale ettirip sinirlendirecek derecede fazla oldu. Hele diyaloglar pek zayıf.

Yeşilçam'ın yıldız fabrikatörleri: 2

SINEMATEK.TV

CETİN KARAMANBEY

Çetin Karamanbey

Geçen hafta başladığımız "Yeşilçam'ın yıldız fabrikatörleri" kısacık bir dizi... Geçen hafta Sırrı Gültekin'le başlamıştı; bu hafta Çetin Karamanbey'le bitiyor. Yok mu başka "yıldız yaranan" kişiler. Şu ya da bu şekilde "yıldızların" çıkışı na etkili olanlar yok mu? Var elbet ama Gültekin'le Karamanbey gibi "toptancı" değil, parekendeçi... Yani ya bir, ya iki kişi üzerinde etkili olmuşlar.

Ve biraz iddialı bir yargı: Sanırım ki, önümüzdeki yıllarda "yıldız" sayısı böylesine çok olmayacak; bir başka deyimle, 1975/85 yıllarının yıldızları sayılırken görülecek ki bulunan rakam, 1965/75 döneminin toplamına oranla pek cılız, pek küçüktür.

İpek Film Stüdyosu

Cetin Karamanbey tadına doyum olmaz bir sohbet adamıdır. Güzel konuşur, tatlı konuşur, renkli konuşur. (Kardeşi Metin Erksan da öyledir, onun da sohbetine doyum olmaz) 1922'de Çanakkale'de doğmuştur. Babası o yılların Çanakkale mebusu Kazım beydir. Arife, Alican ve

Metin (Erksan) adlı 3 kardeşi vardır. Vefa Lisesini bitirmiş, bir süre İktisat Fakültesine devam etmiş, "Son Saat", "Haber", "Akşam", "Cumhuriyet" gazetelerinde çalışmış, sonra sinematografisine merak sarmıştır. Bunu şöyle anlatır:

- "Sinemaya çocukken merak sarmıştık ki kardeş. Babama Almanya'ya gidince oradan bize 2 tane sinema makinesi getirmişti... Biri bana, biri Metin'e... Sonraki yıllarda İstanbul'da o zamanın D. P. Başkanı Kenan Öner (ki rahmetli mükemmel bir fotoğraf sanatçısıydı) bana fotoğrafı öğretti. Şimdi bile fotoğraf çekirim... Birçok fotoğrafım Meydan Larousse ve Cumhuriyet ansiklopedilerinde yayınlandı... Neyse çocuklukta kalmam sinema ilgisi, fotoğraf çekme merakı, sonra film seyretmeler ve İstanbul'da oluşum... Bütün bunlar birleşti ve ben sinemaya girmeye karar verdim. Sinemada ilk işim dublaj yönetmeni asistanlığı oldu... O yıllarda en gözde stüdyo İpek Film'di. Stüdyo Başkanı İsmail Cem'in babası olan İhsan İpekçi merhumdu Zarif, beyefendi bir adamdı. Biz gençleri kollar, bize koltuk çıkardı. Dublaj yönetmeni de Ferdi Tayfur..."

Lorel-Hardi nasıl doğdu?

Bilmem hatırlar mısınız, (Lorel-Hardi)ler aslında pek öyle ahım şahım "komik" değillerdi. Onları Türkiye'de tanıtan, sevdiren Ferdi Tayfur'du aslında... O yılları görenler tanıklık ederler ki, Ferdi Tayfur senaryoyu falan bir yere atar, perdedeki görüntülere bizden espriler katarmış hep... Bunun başlangıcının canlı şahidi de Çetin Karamanbey:

- "Evet, öyleydi. Ferdi Tay-

"Harmandalı Efem Geliyor" da

Önder Somer. Karşısında Erol Taş, sağında Mustafa Dağhan

fur, görüntüye bakar, anında senaryo yazardı. . . Bu iş, şöyle başladı. Bir Lorel - Hardi filmi gelmiş. . . Seyrettik, senaryo tercümesini okuduk. Tat-sız, tuzsuz birşey. . . Sonunda bunları biraz değiştirmek, tır-leri "yerileştirmek" geldi ak-lımıza. . . Ben asistanıyım ya, Ferdi bey bana "Git, en çok 1 yıldanberi Türkiye'de olan bir Amerikalı bul, gel" dedi. Aradım, taradım; Robert Ko-lej hocalarından birini bulup geldim. Ferdi Tayfur'la tanış-tırdım. Adam "Beni çağırtmış-sınız. Ne istiyorsunuzdur? Bir şey mi olmuştur" falan de-di. . . Ferdi bey de kulağıma eğilip "Ben iki, üç dakika da-ha konuşacağım. Bu iş oldu, sen adamı sav" dedi. . . Sonra geçti mikrofon karşısına, se-sini bir inceltip bir kalınlaş-tırarak ikisini de kendi ko-nuştu. "

- "Sonra ?"

- "Sonra Bir Dağ Masalı'n-da Turgut Demirağ'a asistan-lık ettim. İki film daha asis-tanlıkla geçti. Nihayet devrin ünlü şirketi Halk Film'e "Si-lik Çehreler"i yaptım. "

Şükran Özer ve Orhan Boran

- "Yenikapı'da "Çakır"ın ga-zinosu" diye bilinen bir yer vardı. . . Sahibi Mehmet Çä-kır'ı ağabey gibi severdik. Ben ilk film olarak tuhaat kumpân-yalarının yıllarca "Gamli Ba-

ba" adıyla oynadıkları bir ge-yunu filme alacaktım. Bir yaz lazımdı. Şükran Özer de o sı-ra-da, o gazinoya gel. **SINEMATEK.TV** günlük bir şarkıcı. . . Mehmet ağabey onu teklif etti. Gördük, beğendik ve Şükran Özer o filmde başrol oynadı. Yani o-nun "assolistliği", film ar-tistliğinden sonradır. . . Alem bir film. . . Bazı sahneleri-ni rahmetli Refik Halit Ka-ray'ın evinde çekmiştik. Bazı sahnelerini de Nesrin Sipa-hi'yle Nihat Akçan'ın köşkle-rinde. . . Haa, bu filmle ilgili ilginç bir not daha var: O fil-min dublajı yapılırken stüdyo-ya Orhan Boran adlı bir genç getirdiler. Hiç unutmam, film-de tek cümlesi vardır onun, denemek için "Evet efendim, yemek hazır" dedirttik. Son-ra Orhan ilerledi, gelişti ve sahasında 1 numara oldu. "

Fatma Girik

- "Fatma daha evvel bir, iki filmde figüranlık yapmış. Ben onu annesinin vasıtası-yla tanıyorum. Bu da bakın na-sıl oldu: Günün birinde (1957 falan olacak) yazıhanemde çalışıyorum. Kapı vuruldu, "Gi-rin" dedim. Bir kadın girdi. Şirketin adı "Aslan Film", ka-dının da 5 lira alacağı varmış bizden. . . Çocuklar nedense bana yollamışlar. . . " Kızım-la bekliyoruz, verin paramı-zı da gidelim". . . Hemen emör verdim, o sırada açık duran

Sinemaya getirdikleri, Şans verdikleri, Kaderini değiştirdikleri

Bu hafta da sizlere Çetin Karamanbey'in listesini (ken-di deyimiyle unuttuklarından özür dileyerek) yayınlıyoruz. Bu listede ilk kez Çetin Karamanbey'in sinemaya getirip film çevirttikleri ya da onun "İlk şans" verdikleri yer alıyor:

Aliye Rona
Ayten Çankaya
Bülent Ufuk
Celal Ersöz
Erdoğan Öker
Fatma Girik
Ferda Ferdağ
Handan Adalı
Hayati Hamzaoglu
İhsan Evren
Kadir Savun
Muzaffer Tema

Mürüvvet Sim
Nazım İnan
Neriman Köksal
Nilüfer Aydan
Nuray Uslu
Oktar Durukan
Önder Somer
Ömer Hayyam
Salih Tozan
Sevim Emre
Suzan Avcı
Tufan Giray
Yılmaz Duru

kapıdan Fatma'yı gördüm. Ti-pini beğendim ve "Telli Kur-şun"da, sonra "Leke"de baş-röl verdim ona. . . Aynı film-de Oktar Durukan'ı da oynat-mıştım. Onun hikâyesi de il-ginçtir. Onu da Kadıköy vapu-runda gördüm, beğendim, va-purdan çıkarken "Filmde oy-nar mısınız?" dedim. Haa, Ali-ye Rona da var. O tiyatro ar-tistiydi, sinemaya ben soktum onu, "Silik Çehreler"de Şük-ran Özer'in annesini oynat-tım. "

Yılmaz Duru

- "Yılmaz'ın kardeşi Tür-kan Duru var ya o mükemmel hikâye yazar. "Fakir Kızın Kısmeti" adlı bir hikâye yaz-mıştı Senaryosuna beraber çalıştık. Sonra iş kimleri oy-

natacağıma geldi Türkân kardeşinden bahsetti. Yılmaz o yıllarda Ses Tiyatrosunda dansördü, sahneden tanıyor-dum. "Getir" dedim. . . Geldi, "Olur mu?" diye baktım. Mü-kemmel olurdu, teklif yaptım, kabul etti ve oynadı. Haa, u-nutamadığım birşey daha var onunla ilgili: Okusun diye se-naryo vermişim. Bir hafta sonra çekime başladığımız-da Yılmaz senaryoyu baştan sona ezberlemiş olarak geldi"

Neriman Köksal

- "Çete adlı bir film çe-keceğim. Filmde başrol oynayacak güçlü kuvvetli, boylu poslu bir kadın rolü var ve o rol için piyasadaki artistle-rin hiçbirini gözüm tutmuyor. Hikâye çok güzel, vazgeçemi-

Kadir Savun "Harmandalı Efem Geliyor" ile ilk filmi çevirmişti "İki Ateş Arasında" adlı filmde Nazım İnan ve Yılmaz Duru. . .

yorum da... Günün birinde Taksim'de, Su terazisinin o - rada bir kız gördüm. Tam a - radığım tip, kalıp gibi o role oturuyor... Yaklaşıp omuzu - na dokundum, hızla döndü, sert sert baktı. Baktım yanlış an - layacak, çok sert bir sesle ve

"Kafkas Şahinle - ri"... Çetin Ka - ramanbey'in son filmlerinden bi - ri... Fotoğrafta Engin Çağlar, Zü - hal Aklan, Tufan Giray görülmü - ştür. Karamanbey bu filmde de Tu - fan Giray'ı lan - se etmişti.

Neriman Köksal ilk filmi olan "Çete"nin bir sahnesinde.

damdan düşer gibi - "Adın ne sen?" " de - dim .. Şaşırды. "Hafice Kö - salan" dedi. Karamanbey çıkardı "Ben filmciyim. Se - ni başrolde oynatmak istiy o - rum. İşte kartım, yarın gel " deyip yürüdüm... Ertesi gün

SİNEMATEK TV'nin Evrim

- "Peki, onları da anlata - yım... İhsan Evrim'e araba - ya benzin koyarken film tek - lifi yaptım. Biraz önce bah - settiğim "Çete" var ya, onu çevireceğiz. Hadi, kadını so - kakta bulduk, adamı nereden bulacağım? İşin kötüsü şu : Benim bulmamla bitmiyor iş, bulduğumuzu alıp Refik Halit Karay beye götürüyoruz. Eser onun ya, oyuncular da mu - tabakatı şart... Her götüldü - ğümüze de "Olmaz" demek. Asabım bozuk, moralim bo - zuk... Neyse, bir gün Üskü - dar'dayım. Arabama benzin koymak için bir istasyona gel - dim. Yakışıklı, aslan gibi, e - fendiden biri geldi, "Ben dol - durayım" dedi. Bir-iki cümle konuştuk. İstasyon onunmuş ama adamlara izin vermiş...

Birden onun aradığım tip ol - duğunu farkettim, "Ben bir film çeviriyorum, oynar mısınız?" dedim.

- "Aman efendim" dedi. "Ben iş adamıyım..."

Sonra laj olsun diye " ne çevirdiğimi" sordu.

- "Çete" dedim. "Refik Ha - lit'in eseri..."

- "Peki, bana hangi rolü teklif ediyorsunuz" dedi. "Öğ - retmen Nezihi" dedim, bir - den durdu :

- "Pek sevdiğim bir eser - dir" dedi. "Nezihi bey rolü mü ? Tamam efendim, oynarım."

Oynadı... Sonra birkaç film daha çevirdi. Şimdi milyon bir iş adamıdır."

Muzaffer Tema ve Şahap Balcıoğlu

- "Muzaffer Tema'yı hep - niz ilk "Çılgılık"ta oynadı bi - lirsiniz, değil mi ? Yanlıştır . Ben Muzaffer'le Şahap Balcı - oğlu'nu "Çılgılık"tan bir süre önce, Şeker Şirketi için çevir - diğim ilk belge filminde oy - natmıştım. Sonra Nazif beye (N. Duru) söyledim... O, Mu - zaffer'i görmek için konsere gitti, beğendi ve Muzaffer "Çı - lgılık"ta oynadı...

Milletvekilleri film seyredip karar veriyor

İ lginç anılar Çetin Ka - ramanbey'de tümen tü - men... İşte bunlardan biri :

- "İstanbul Canavarı'nı çe - kiyoruz... Filmin bir sahne - si eroinle ilgili... Rahmetli Vedat Karaokçu rol icabı eroin imal edecek. Tam o günlerde , Tahtakale'de bir eroin ima - lathanesi basıldı. Polis Müdü - riyeti ile ilişki kurduk... Bi - zi basılan imalâthaneye gö - türdüler. Hatta eroin imalât - çısını da nezaretten alıp, sıkı muhafaza altında getirdiler. O sahneyi gerçek imalâthanede çektik, çekim sırasında za - man zaman imalâtçı bizi ikaz etti, "Öyle olmaz, şöyle olur " falan dedi... Bu filmle ilgili bir anım daha var: Film bitti , gösteriliyor... Buarada Ad - nan Menderes'in emriyle film " Yeni Sinema " da özel bir seans yaptı. O devrin 450 mil - letvekilinden hemen tamamı gelip filmi gördüler. O günler - de Mecliste o kanun konuşulu - yormuş, sonunda eroin imalâ - tına ölüm cezası veren ka - nun, Meclisten sanıyorum it - tifaka çok yakın bir ekseri - yetle geçti..."

«Köylüleri askere aldılar»

Cetin Karamanbey'den bir başka ilginç anı:

- "Hangi filmi unuttum, köyde bir film çekiyoruz. Adil Güldürücü de "imam" oynuyor. Her sabah sete imam kıyafetiyle geldiği için köylüler içimizde en çok rahmetliyi seviyorlar. Filmde kullandığımız bir de bayrak var yanımızda. . . Günün birinde Adil merhumla Atif Kaptan iddia ya girmişler. Onlar iki kişi, karşılarındakiler de 3-5 kişi. Sabah asistanım geldi, "set hazır" dedi. Gittiğim zaman şaşırdım. Ortada bir masa, yanbaşıda bayrak dikilmiş, dalgalanıyor. Bizim Atif'la Adil oturuyorlar. Köylüler de saf olmuş birer birer geliyorlar masaya. . . "Ne oluyor ya - hu?" diye gittim. Her gelen masaya 1 lira bırakıyor, adını söylüyor, bir kâğıda imza atıp (ya da parmak basıp) geri geri gidiyor. Bizimkiler de beni tanımıyorlar, daha doğrusu orada oluşumdan bile haberli gözüküyorlar. Köylülerden birine yaklaşıp "Ne oluyor hemşerim" dedim. Adam ne dese beğenirsin:

- "Beyim Yunan'a harpilân etmiş. . . Kuvay-ı Milliye asker yazıyor. Yazılalım diye geldik. "

Köy 500-550 nüfuslu. Bizimkiler iddiaya girmişler ya, "Asker yazıyoruz" diye laf çıkarmışlar. Adam başına da 1 lira kaydiye alıyorlar. Sonra baktık, 300 lira, 300 kişi demek. . . 550 nüfustan kadınları, kocamışları, çocukları düş, geriye kalsa kalsa o kadar kalır zaten. . . "Harp ilân ettik, vatan tehlikede, savaş açtık" dedin mi, böyle içtenlikle koşar bizim millet yurt müdafaasına. . . Son Kıbrıs olaylarında bunu bir kez daha anladım. O olay aklıma geldi, gözlerim yaşardı. "

Son anı

Yukarıdaki arabaşlık ya - nıltmasın sizi, Çetin Karamanbey hayat dolu, enerjisi dolu bir insan. . . Halen Ankara'da çalışıyor, daha çok reklamcılık alanında faaliyet gösteriyor. Bu arada görevle Kıbrıs'a gitmiş, orada ateş al-

"İstanbul Canavarı". . .

Nazım İnan bu filmde "çirkin kötü adam" alışkanlığı yerine "düzgün yüzlü badman" tipini getiren adamdır.

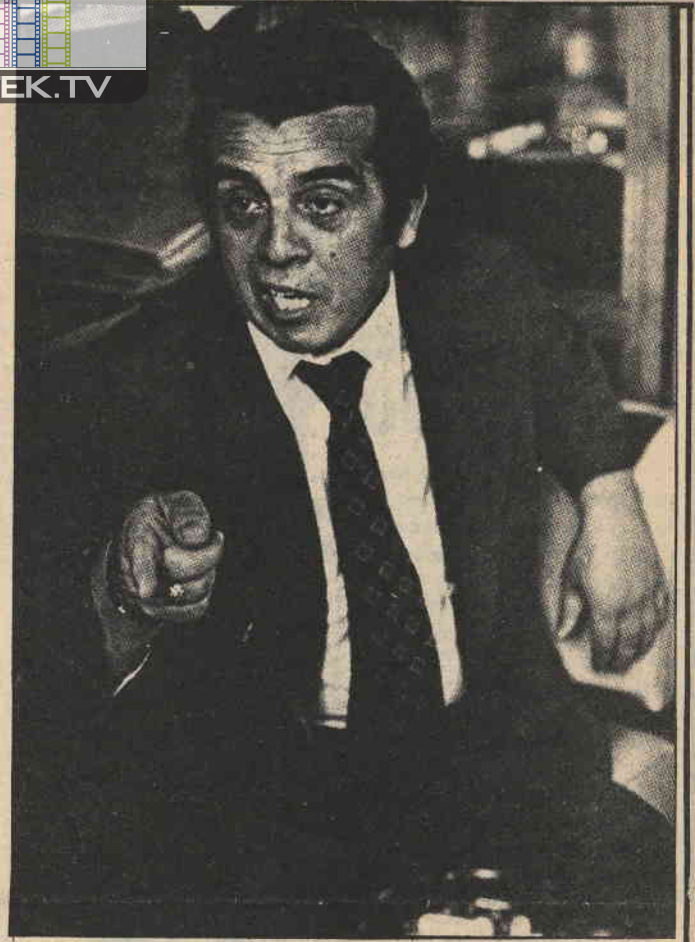
tında belge filmleri çekmiş. Bu "son anı" Çetin Karamanbey'in son anısı. O daha nice anılar kazanacak. Bu "son anı", o gün bize anlattığı anıların sonuncusu:

- "1953 yılında, Oğuz Özdeş'in "Bir Kız Böyle Düştü" adlı eserini filme atacağız. Havaalanında geçen bir sahne var. . . Bülent Ufuk uçağa binecek, Nevin Aypar da hamile. . . Ona koşacak, "Beni bırakma" falan diyecek. Pilotlarla konuştuk, izin aldık, bir iki prova derken çekime başladık. Bülent uçağa bindi. Nevin kadra girip merdivenlere koştu, ağlayarak "Hamileyim. . . Beni bırakıp nerelere gidiyorsun?" gibilerden bir şeyler söyledi ağlayarak. . . O sırada kadra bir pilot girdi. Bizim kamera gizli. . . Meğer konuştuklarımızın içinde de - ğilmiş o pilot, durumdan haberi de yok. Bakmış herifin biri bir kızı iğfal etmiş, İzmir'e gidiyor. Kız da aşağıda ağlıyor. Gidip hemen Bülent'in yakasına yapıştı. "Ütanmıyor musun?" dedi. "Bu kız nasıl bırakırsın. . . Gel kızım, bin uçağa. . ."

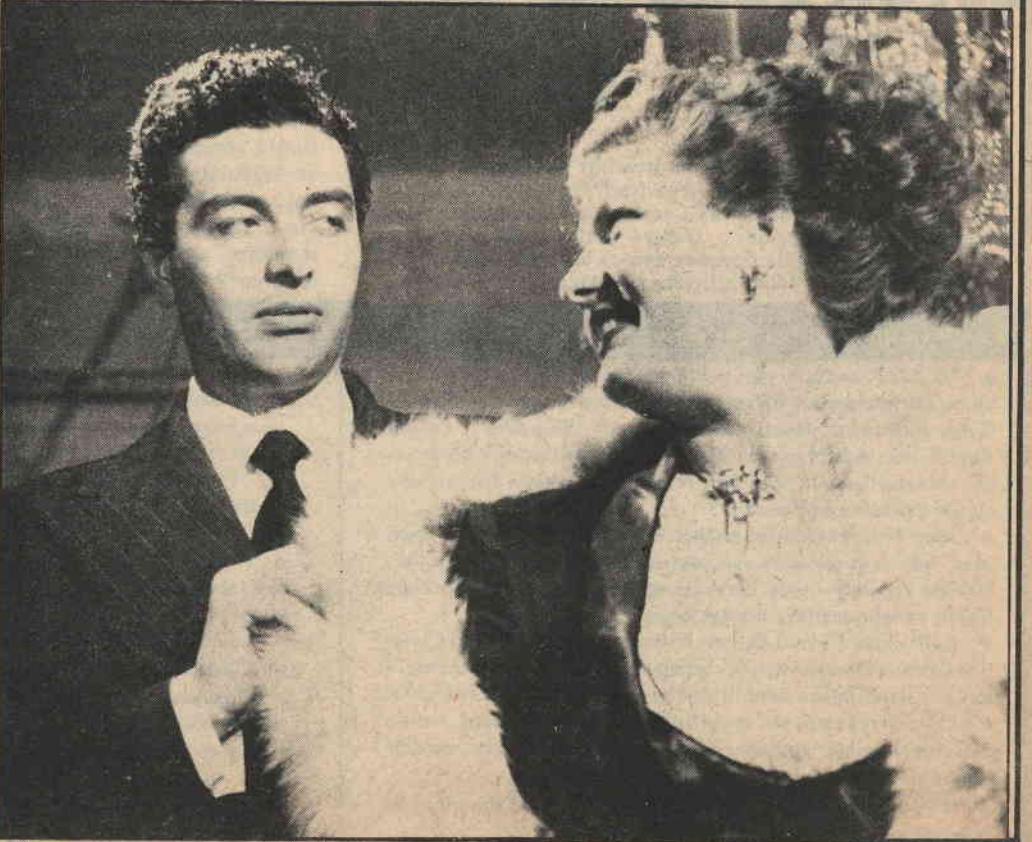
Sonra Nevin Aypar'ı tutup uçağa elceğiyle yerleştirdi."

- "Sonra?"

- "Sonrası hiç. . . Uçak havalandı ve Bülent'le Nevin İzmir'e uçtular. "

Çetin Karamanbey'in son çekilen resimlerinden biri.

ANA YÜREĞİ:

DEDE FILM adına rejisörlüğünü Çetin Karamanbey'in, kamere-manlığını Özdemir Öğüt'ün yap-

tığı bu filmin senaryosunu Yahya Benekay yazmıştır. Filmde Müzeyyen Senar, Uğur Güçlü, Hülya Darcan, Muzaffer Tema, Saziye Moral, Sadiye Arcıman, Diclehan Baban, ve Ali Şen oynamaktadır. Böylece Müzeyyen Senar 21 sene sonra tekrar beyaz perdeye dönmüştür. İlk filmi Malatyalı Fahri Kayahan ile birlikte oynadığı "Kerem ile Ash.. idi. Müzeyyen Senar Muzaffer Tema ile evlidir. Bir kızları vardır, bu Hülya Darcan'dır Zengin ve mesutturlar. Diclehan Baban Tema'yı baştan çıkarır. Müzeyyen Senar kötü yola düşer. Yuva dağılır. Sonunda Hülya ile Uğur evlenir. Tema ile Senar barışırlar. Fotoğrafta Hülya Darcan, Müzeyyen Senar ve Uğur Güçlü.

İçli Kız Funda

Yön: Çetin Karamanbey.

Sen: " "

Gör.Yön: Fethi Mürcanlar.

Oyn: Fikret Hakan, Ayten Gökçer, Cenk Er, Müseyin Kemal Gürmen, Zafer Önen, Dursune Şirin, Nejat Gürçen, Funda Gürçen, Yap: Gün Film, 1967, S-B. /İnge Opel.

Küçük bir kızla üvey anne ve babası arasındaki ilişkiler toplumsal ve psikolojik açıdan incelenmeye çalışılmış..

İstanbul'da ilk gösteri: 5/Mayıs/1968.

"Başından Sonuna kadar birbirini tutmaz olaylar peşpeşe sıralanıyor. Dayanın, dayanabilirseniz." (SES Dergisi,)

Istanbul

Yönetmen ve Senaryo: Çetin Karamanbey.

Görüntü Yönetmeni: Turgut Ören.

Oyun Yönetmeni: Nema, Neriman Köksal, Nâzım İnan, Ayten Çamkaya, Vedat Karaokçu, Kadir Savun, Temel Karamahmut, Kadir Savun, Osman Alyanak, Osman Zıt, Özdemir, Feridun Çölgeçen.

Yapımevi: Aslan Film.

Kamera, DÜNYA,
28/Ekim/1953, sh.4,6.

Konu:

İstanbul'da eroin kaçakçıları ile polis arasındaki mücadele konu edinilmiş. Komiser Orhan hüviyet değiştirerek çetenin içine süzülür. Çete yakalanır.

Elestri

(M.İ) Kamera, Dünya, 28/Ekim/1953, sh.4,6.

.. Zaman, zaman öyle yerleri oldu ki, kendimizi bir Amerikan gangster filminde zannettik.. Bu filmde (lokal sahnelerde) Türk sineması büyük bir sıçrama yapmıştır.. Film biçim yönünden bütün Türk filmleri içinde sinemaya en yakın olanıdır.

Yalnız öz yönünden senarist birşey diyemeyiz.. Senaryonun asıl büyük kusuru, olayların sebeplerini açıklamamasıdır.. Rejisör olarak Çetin, bütün artistleri mümkün olduğu kadar tabii oynatıyor.. Fotoğraflar net ve güzel. Fon müziği oldukça başarılı, fakat biraz gayret ve anlayışla çok daha güzel olabilirdi.

M.İ (kamera), 29/10/53, "Tarihînin tarihîliği"
(B. Arpad'ı eleştirmiyor).

BU KIZI...STU

Yönetmen: Çetin Karamanbeyoğlu
Görüşme: Turgut Ören.

SINEMATEK TV

Osman Akyar, Bülent Ufuk, Oğuz Özdeş,
Osman Akyar, Muazzez Arçay, Leylâ Nil, Vedat
Karaokçu, Ziya Keskiner, Selahattin Yazgan,
İhsan Aşkın, Güler Akyar.

Yapımevi: Yıldız Film ve And Film.

Dağıtım: And Film.

"Uçurumdan uçuruma yuvarlanan bir genç kızın, o değişmez tâbirle 'hazin ve ibretâmiz' macerası. Bu film Eskişehir'de oturan bir tren makinistinin kızı Naciye'nin, sevgilisi tarafından terk edilince ondan kaçarak düşkün bir hayat sürmesi ve nihayet sevgilisine, yuvasına ve çocuğuna tekrar kavuşmasına rağmen sonunda tren altında kalıp saadeti bir türlü tadamadan bu fani dünyadan göçmesinin hikâyesidir... Çetin Karamanbey.. seyredilebilir bir melodram filmi yapmağa muvaffak olmuş..." (Burhan Arpad, VATAN, 2/Şubat/1953, sh.4.

Not: Filmin adı daha önceleri "Namus Ebesi" olarak düşünülmüştü. Öte yandan Oğuz Özdeş de, VATAN gazetesinde, "İstanbulda Bir Film Çevriliyor" başlığı altında, filmin çevriliş öyküsünü bir dizi yazılarında vermişti. Bak: 1/3/1952, 3/3/1952, 8/3/1952, 10/3/1952, 14/3/1952, 17/3/1952, 19/3/1952, 24/3/1952, 26/3/1952. (Turan Tanyer)

Yönetmen ve yapımcı Çetin Karamanbey'i de yitirdik

TURHAN GÜRKAN

1950'li, 1960'lı yılların ünlü sinemacılarından yönetmen, yapımcı, senaryocu-
Çetin Karamanbey, geçen günlerde 73 ya-
sında sessiz sakin bir şekilde vefat etti.
Yönetmen Çetin Karamanbey, senaryocu-
luğunda da başarılıydı. Karamanbey, ge-
çen günlerde 73 yaşında vefat etti.
Yönetmen Çetin Karamanbey, senaryocu-
luğunda da başarılıydı. Karamanbey, ge-
çen günlerde 73 yaşında vefat etti.

SİNEMATEK TV

Yönetmenlik yapmayan, filmi yöneten Çetin Karamanbey, yapımcı-
lığıyla da başarılıydı. Karamanbey, ge-
çen günlerde 73 yaşında vefat etti.

Çetin Karamanbey, ölümüyle sanat dün-
yamızda pek çok meslektaşının uğradığı
ortak yazgıdan nasibini aldı. Yarım yüzyıl
boyunca tüm yaşamını adanmış sinema ev-
renine sayısız yapıtlar vermişsin bedeli-
ni "unutulmak" suretiyle ödemiş oldun. Çe-

şitli sinema kuruluşlarının, derneklerin
hiçbiri, onlara ağabeylik ustalık etmiş Türk
sinemasının bu yaşlı emekçisine onur bor-
cunu ödemek için bir etkinlikte bulunma-
dı. Sansasyon ve ün peşinde koştan basım-
ız, anlı şanlı televizyonlarımız ölüm ha-
berine kulaqlarını tıkadılar. "Yeşilçam'ın
muharratı" sanıyla anılan sinema yazarı ar-
kadasımız **Ağah Özgüç** telefon etmeseydi,
Karamanbey'in ölümünden habermiz ol-
mayacaktı. Sinema dünyasına başsağlığı
dilerken Karamanbey'in anısı önünde say-
gıyla eğiliyoruz.

Türk sinemasının "geçiş dönemi"nin en
tipik yönetmenlerinden olan Çetin Kara-
manbey, 26 Ağustos 1922'de Çanakkale'de
doğdu. Eski milletvekillerinden **Kâzım
Bey** in oğlu, yönetmen **Metin Erksan**'in
ağabeyi, görüntü yönetmeni **Mengü Ye-
ğin**'in de dayısıdır. Tülpün (1956) ve Çiğ-
dem (1964) adlı iki çocuğu vardır. Vefat
seksi ni bitirdikten sonra 1939'da yüksek
öğrenim yapmak için Almanya'ya gime-
ye hazırlanırken İkinci Dünya Savaşı'nın
patlaması üzerine yurtdışına çıkamadı. Bir
süre kâğıtçılık, tuzculuk, değirmencilik,
manifaturacılık, gazetecilik, komisyoncu-

luk gibi çe-
şitli işlere
girmişti. Öykü-
yazarı.
1944'te
birkaç ar-
kadasıyla
birlikte
"Kurt
Film"i ku-
rup "Ka-
natlanan
Gençlik"
adlı bir ha-
vacılık fil-
mine başladı, ama mali güçlükler yüzün-
den yarım kaldı. İki yıl sonra **Ferdi Tayfur**
ve Amerika'dan dönen **Turgut N. Demir-
rağ'a** "Bir Dağ Masalı" filminde asistan-
lık yaptı. "Kantı Taşlar" filminin yönetim
anlaşmazlığı yüzünden **And Film** den ay-
rıldıktan sonra İpek Film ve Ses Film stü-
dyolarında teknisyen, yönetmen yardımcı-
lığı, dublaj yönetmenliğinde bulundu.
1948'de "Silik Cehennem" filmiyle yön-
etmenliğe başladı. Bundan sonra Halk Film

şirketine aile facialarını filmleştiren en ağ-
dalı melodramlar yaptı. 1952'de Aslan
Film'i kurarak filmlerinin çoğunu bu ya-
pımevinde gerçekleştirdi. Fakat bunların
arasında ses getiren, sinemasal yönden di-
zeyli yapıtlar ne yazık ki yoktu. Bu yüzden
sinemadaki etkinliği giderek azaldı. Kar-
deşi **Metin Erksan**'ın toplumsal sinema
çizgisinin dışında kaldı. En iyi filmi, **Re-
filik Hakkı Karay** uyarlaması "Çete" ve po-
lisye türünde "İstanbul Canavarı".
Çetin Karamanbey, yönetmenlik dışın-
da senaryoculuk, diyalog yazarlığı, dublaj
çeviriciliği de yaptı. Çeşitli değer ve gaze-
teelerde sinema konusunda yazılar yayımla-
dı. 1972'den sonra da çok sayıda dokü-
manter film çekti. Türkiye'de ilk kez "Pi-
yale" adlı bebek reklamları yapan bir karton
filme imza attı. 1954 - 1981 arasında radyo
oyun yazarlığı ve yönetmenliği yaptı.
300 dolayında "radyofonik piyes" ortaya
koydu. Sinemayla ilgili hemen tüm der-
nekleerde görev aldı. 1946-1954 arasında
Yerli Film Yapanlar Cemiyeti'nde bulundu.
1956'da Türkiye Film İmalatçıları Cemiy-
ti'nin kuruluşuna katkıda ve sekreterliğini
yaptı. Karamanbey'in sinema alanındaki

en ilginç çalışmaları ise "yıldız yaratma"
türünde oldu. Her filminde yeni bir oyun-
cu "lanse" eden yönetmen, Neriman Kök-
sal, Nazım İnan, Yılmaz Duru, Ayten Çan-
kaya, Türkmen Sütlü, Şikran Özer, Suzan
Avcı gibi sanatçıları sinemaya kazandırdı.
Filmleri: 1947 - "Silik Cehennem", 1949
- "Yalan", "Çete", 1951 - "Semi Unutma-
dım", 1952 - "Bir Kız Böyle Düştü", "Me-
miş ile İbş Anafocular Kırak", 1953 - "İs-
tanbul Canavarı", 1954 - "İki Ateş Arasın-
da", 1955 - "Kantı Pınar", "Şeyh Ah-
met'in Gözdesi", 1956 - "Fakir Kızın Kis-
meti", 1959 - "Merhametsiz Gençlik",
"Ecceline Susansızlar", 1960 "Ali", "Telli
Kurşun", 1962 - "Harmandalı Efem Ge-
liyor", 1963 - "Harmandalı Efe'nin İnkara-
mı", 1967 - "İçli Kız Funda", 1968 - "Ya-
şamak Haram Olu", "Mezarım Mermer-
den Olsun", "Zehirli Dudaklar", 1969 -
"Ana Yüreği", 1970 - "Kafkas Sahini",
1982 - "Sultanhisar Destanı" (3 bölümlük
TV dizisi). Dokümanter filmleri: "Çelgin
Hikâyesi", "Edibank", "Cumhuriyet Kö-
hü", "Modern Türkiye'de Sanayi", "Pet-
rol", "Türk - Irak Boru Hatları", "Kocaog-
lan", "Fatih", "Mehter".

28.10.95 - Ayıtkın 73T.